

Marguerite Yourcenar,
Het hermetisch zwart
Uitgeverij Atheneum Polak &
van Gennep,
ISBN 978 90 2530 741 7
€ 19,99
www.boekhandelpraamstra.nl

Deze column is gepubliceerd in:

50VitaalPlus

Deventer Media Group B.V.

COLUMN

Chrisjan van Marissing

Boekhandel Praamstra

Marguerite Yourcenar, *Het hermetisch zwart*

Wanneer ik mij afvraag welke boeken in mijn leven belangrijk zijn geweest dan kom ik tot de ontdekking dat ik veel van die titels heb gelezen toen ik nog betrekkelijk jong was. Dan bedoel ik tussen de 20 en de 40 jaar oud ongeveer. Ik weet niet of daar studie van gemaakt is, maar psychologie van de koude grond geeft als verklaring daarvoor dat je op jongere leeftijd ontvankelijker bent dan later. Het leven heeft je nog niet zo gevormd dat je niet open staat voor een flits van inzicht. De reikwijdte van een nieuw ontdekt boek kan veel groter zijn als het je naar een nieuw uitdagend universum voert. Je brein heeft nog niet zoveel opgeslagen dat er niet makkelijk nog wat bij kan. En misschien ben je nog niet blasé?

Eén van mijn favoriete boeken heb ik ergens in die jaren gelezen en ik heb het nog altijd als het ware 'bij me'. Ik doel op 'Het hermetisch zwart' van Marguerite Yourcenar ('L'OEuvre au noir' uit 1968) dat te boek staat als een historische roman, maar je mag het evenzeer een filosofische roman noemen, doordrenkt als het boek is van Yourcenar's diepmenselijke wijsheid.

In dit boek voert Yourcenar een jonge Vlaming als hoofdpersoon op, bastaardzoon van een koopmansdochter die zwicht voor de verleiding van een passerend prelaat van Florentijnse afkomst. Je volgt de jonge Zeno, 'avonturier van de kennis', tijdens zijn leven in de 16e eeuw, volgt hoe hij al reizend zijn weg zoekt als medicus, filosoof en alchemist, tot hij uiteindelijk zijn tragische bestemming bereikt. Alleen al de wijze waarop Yourcenar dit tijdperk weet op te roepen en aanschouwelijk weet te maken is een reden om dit boek te lezen. Yourcenar slaagt erin om je midden in die turbulente tijd te plaatsen. Een eeuw, waarin godsdienstconflicten, oorlogen en besmettelijke ziektes de wereld teisteren. Nieuwe, ingrijpend andere inzichten breken door en de wetenschap begint aan een enorme opmars. Grote denkers durven gebaande paden te verlaten, maar riskeren daarmee ook door de gevestigde orde te worden vervolgd.

Zeno staat als mens van vlees en bloed op het breekpunt tussen middeleeuwen en moderne tijd, tussen religie en atheïsme. Je gaat hem bewonderen om zijn onafhankelijke denken en handelen, om zijn standvastigheid. In een tijd dat afgrijselijke folteringen en wreedheden nog aan de orde van de dag waren en deel uitmaakten van het rechtssysteem.

Het boek gaat daarom zeker ook over morele moed en de kracht om niet te bezwijken voor de verleiding om afstand te nemen van je overtuiging en de ultieme consequentie daarvan te dragen.

Zo laat 'Het hermetisch zwart' een stralend licht schijnen op onze eigen tijd, waarin de menselijke soort onwetendheid nog altijd niet heeft afgeschud.